

középeurópai népek történetében ez volt az első alkalom, hogy a nép hozzáférhetett az alkotmányhoz, megvitathatta azt s ilymódon önmaga is megfogalmazhatta államának és társadalmának rendjét.

Az alkotmányviták gazdag anyagoi termeltek: az alkotmánytervezet ismeretése, boncolgatása és magyarázata kifejezésre juttatta azt a tényt, hogy a dolgozó nép minden erejével törekszik demokratikus jogainak megismerésére. Gyári munkások, zsellérek, kisparasztok hozzászólásai az egyre erősödő politikai öntudarról adott hírt s éppen ezekből a híradásokból tudjuk, hogy népünk valóban megismerte az alkotmánytervezetet.

Az értékes konferenciáknak szinte fölmérhetetlen eredménye az, hogy az alkotmány nemcsak papíron él, hanem benne él a széles néptömegek tudatában, s ezzel nemcsak szavakban, hanem tettekben is megvalósul.

◆◆◆◆◆

VILAGSZEMLE

Irta: Steinfeld Sándor

„A nagy hármas külügyminisztereinek moszkvai tárgyalása új fordulat a nemzetközi viszonyok fejlődésének történetében és egy új korszak kezdetét jelenti.”
(Pravda)

A reakció pillanatnyilag takarodót ívutott — állapítottuk meg utóljára. A bekövetkezett események igazolták szavainkat. Nem atómbombákkal megrakott óriás bombázók röpültek Moszkva és Beograd fölé, hogy szétzúzzák, a földdel egyenlővé tegyék a népi szabadság e két jelképét, ahogyan azt óhajtették, hirdették, sutogták »úton-útfélen« püspökök és bankárok, nagytőkések és földbirtokosok és összes ügynökeik a hullarablásból élő feketebörzések. Úgy esett meg minden, ahogyan elvártuk. Moszkvába elrepültek a külügyminiszterek — nemcsak, hogy egy formai, esedékes összejöveteit tartsanak, — hanem, hogy folytassák a potsdami értekezlet határozatainak valóraváltását. Amit Londonban nem sikerült nyélbeütniük. Elröpültek az éter hullámaiban és diplomáciai okiratok formájában a Jugoszáv Szövetségi Népköztársaság elismerési nyilatkozatát. A reakció méregkeverő konyhája pillanatnyilag egyre inkább a fekete internacionálé felé, a Vatikán felé orientálódik. Honnan ez a »fordulat«?

Ami Londonban és London után nem sikerült: az a Szovjet és vele a szabadságszerető népek megfélemlítése volt. Mert egy pillanatig sem szabad, hogy félvezessen minket a hirtelennek látszó engedékenység az angolszások oldaláról. Nem a magasabb emberi szempontok — mert ezt kürtölik — birták a Wall Streetet arra, hogy belemenyjen az atomenergia nemzetközi ellenőrzésébe és fölhasználásába. A dolog sokkal egyszerűbb. Az urak rájöttek, hogy az atomenergia immáron nemcsak az ő féltett titkuk, hogy azzal más is rendelkezik. Így a reakció víg arcot vágva a részére keserű pilulához belement abba, hogy Moszkvában aláírják mindazon egyezményeket, melyekre vonatkozólag Londonban már megállapodás történt. Másrészt a fenyegető gazdasági válság egyre növekvő áruyéka mellett nem lenne egyszerű lemondani a profittal kecsesgató orosz megrendelésokról. Mert hát ez a tétel is szerepet játszott a nagytőke számításában, a reakció nemzetközi hívei egy csalódással gazdagabbak lettek, míg a világ dolgozóinak a Szovjetunió erejébe vetett hite és bizalma megerősödött. Mert a legelszántabb és a népek szabadságát gyűlölő és az attól rettegő reakciók az elkövetkezendő gazdasági válság elől szívesen menekültek volna beie esetleg egy újabb háborúba. A dolgozók megegyeztet tapasztalták, hogy a békét a Szovjetunió népe és munkája tudománya és üzemei, határtalan gazdagsága és ereje őrizte meg számukra. Bebizonyosodott, hogy a Szovjetunió megíngathatatlan nyugalma a londoni eredménytelenség után, nem a gyöngye-papírra és adott szóra való költő: hivatkozása volt, nemcsak üres fölhívás a világ lelkiismeretéhez, kiáltó szó a pusztában, vadállatokhoz és fenevadakhoz intézett emberi nyelv, hanem való erejének és lehetőségeinek teljes

tudatában lévő örösi nyugalma és biztonsága. Ugyanaz a biztonság, amely 1914-ben a legválságosabb napokban elmondaita Sztálinnal: »Legyenek a megpróbáltatások még oly nagyok és a ránkrontó ellenség kezdeti és átmeneti sikere még oly szembeszökőek; ezt a háborút mi nyerjük meg és saját odújaink felőlük ki a fasziá! ínevadat«. Ahogyan ez akkor nem volt üres szó, mert tartalommal teltették a fölépült és épülő uráji órási ipartelemek és övezeti egységekbe forrt akarata — a háború győztes befejezése ezt is mutatta az ámuló világnak — ugyanúgy öntudatos biztonság fészült a háború minden szavában a londoni értekezlet félbeszakítása után adott nyilatkozatában. Ezt a hívőknek és barátainak hitet kölcsönző biztonságot és ellenérőjét számára félelmetes erőt látjuk és tapasztalhatjuk a diadalmas szocializmus országának minden életmegnyilvánulásában.

Ha most áttevünk a moszkvai értekezlet ponokba lefektetett határozatainak taglalásába, vissza kell emlékeznünk előbb a jaltai és potsdami értekezlet határozataira, majd a londoni megbeszéléseken elért, de aláírásokkal nem szentesített megegyezésekre.

A háború tartama alatt tartott értekezletek kimondották, hogy a békefeltételek előkészítésében csak a nagy hármas tagjait lehet meg a döntő szó, a többi szövetséges államokat csak ott haligatják meg, ahol az őket közvetlenül érdeklő és érintő kérdéseket tárgyalják. Ugyanúgy meghatározták a leggyőzött államokkal szemben követendő eljárások elvi alapjait.

Mért ragaszkodik ehhez a demokratikus elveknek látszatra — de csakis látszatra — annyira elentmondó állásponhoz a Szovjetunió kormánya? (Mert az angol és amerikai államfűriak mindent megtekett, hogy a tárgyalásokba döntő szóval minden szövetséges állam, sőt a leggyőzöttek is, de legalább a francia és kínai kormány belefolyhassanak.) A felelet igen egyszerű. Ha ki akarunk kerülni egy újabb viszályt és nem ónaitjuk, hogy egy második Népszövetség tehetetlen szaválásának segítségével és álcája alatt az emberiség rövidesen új világháborúba keveredjék, úgy a békének sz-klaszilárd alapokon kell nyugodnia. Ezt pedig a nagy hármas tagjain kívül senki sem biztosíthatja. A kis államok alaki egyenlősége csak módot adhatna a viszályok kiéiezésére. Mert ezek külpolitikai önállósága éppen gazdasági gyengeségük folytán tisztán látszólagos és minden esetben a nagyhatalmak egyikének befolyása alatt állanak. Ezt mindennél meggyőzőbben a háborút megelőző események és maga a háború bizonyították be. Ezért ragaszkodtak a Szovjetunió és vele a demokrácia lényegét védő államok ehhez a látszólag antidemokratikus főfogáshoz és ennek érvényrejuttatásához. A nagyobb tengerrel nagyobb felelőség is jár és ennek a tényleges elismerése csak a diplomácia szembekeötödsi játékaainak megszüntetését és a demokrácia és népszabadságok elleni összeesküvések nehezebbé tételét, a békének biztosabb alapokra helyezését szavatolja. Így nem boríthatják majd útra lángokba a világot, mondjuk Paraguay és Uruguay határvillongásai, vagy más kis államok mesterségesen szított ellentéte, melyek mögött az imperialista rablógyilkosok hódító és tericszkedési szándékai állnak.

A moszkvai értekezlet határozatai nagyobbrészt már Londonban elnyerték mai formájukat, de akkor éppen a béketárgyalások módozatai ill. a reakció áskálódásai zátonyra juttatták a béke ügyét, Moszkvában az egész világ dolgozó és békeszerető népei gyönyörű karácsonyi ajándékot kaptak. A határozatok három kérdéscsoportra vonatkoznak. Először Olaszországgal és a tengely csatlóállamaival való békekötésekre, másodsor a távokeleti kérdések rendezésére, ide tartozik Japán igazgatása, a fenyegető polgárháború fölszámolása és egy fontos kísérlet a gyarmati kérdés megoldására; a gondnokság megszervezése Kóréában öt évre, melynek multával ez az ország meg kell, hogy kapja a teljes demokrácián alapuló külső és belső önállóságot. Mindez a Szovjetunió cselekvő részvételével. Végül az atomenergiát ellenőrző nemzetközi bizottság létesítése az Egyesült Nemzetek Szervezetén belül.

Ezen nagy forderejű határozatok a világ jövője kialakulásának alapjait képezik és a tartós béke megszervezésének kiinduló pontjai.

A békekötéseket illetően hazánkat csak a Finnországgal kötendő nem érinti közvetlenül. Legfontosabbak azonban ránk nézve az Olaszországgal és Magyarországgal kötendő béke feltételei.

Az olasz kormány mögé bánt reakció úgy nevezett »cég átírással« szerepelne úgy a háború felidézésével, mint az elkövetett háborús gaztettek és a velük járó erkölcsi és anyagi felelősség terelődő, és vádiától szabadulni. Arra való hivatkozással, hogy a háborút és a vele járó büncselekményeket Mussolini és fasisztái közték föl és követték el, halálra sem akar Jugoszlávia jogos kártérítési követeléseiről, Olaszországban ma még ugyanazon nagytőkéssek irányítják a gazdasági és ezzel az államélet szekerét, akk annak dején a hatalmat a faszinus kezére játszották, akik a hadszállításokon megszámlálhatatlan milliókat kereszteltek. Ezt bizonyítja az s, hogy ma Olaszországban lépten nyomon fasiszta összeesküvések nyomára jut a rendőrség és a letartóztatott háborús bűnösök nap, mint nap »szöknek« meg a börtönökből. Ezt bizonyítják a sajtó reakció részének állandó támadásai Jugoszlávia ellen és a saját bűnük és gaztettek kártató leplezése. Mindetől eltekintve Olaszországgal szemben jogunk van jóvátételekre és területi kívánságokra, mert Olaszok szűrték meg Jugoszlávia minden felet és olasz banditák pusztították el falvaink ezreit és gyilkolták le népünk százezreit és végül, meggyőztük ebben a ránk kényszerített háborúban. Az olasz hadigépezet tetvért az olasz burzsoáziának ma felelnie kell. Ez alól nincs, nem is lehet és nem is lesz kivétel. Jelmező tünet, hogy a »szánalomra méltó« Németország »ártatlan« népe érdekében indított sajtóhadjáratot ugyanazon körök táplálják, mint az Olaszország »jogos« föltételei hirdető újságíróit.

Titó marsall kétségei záróan alapította meg hogy:

»Ha a római urak elismerik a logika erejét, tisztában kell lenniök azzal, hogy... Mussolini ezért adta megvalósítandó terveit, mert hathatósan támogatja őt az imperalizmusú áthatott burzsoázia és támogatták őt a fasiszta herdek, amelyek száma nem tízezreket, hanem száz és százczereket tett ki és amelyek segítségével rabságba vetette mindenek előtt a városok és falvak dolgozó olasz népét, hogy utóbb belevigye őket azokba a véres háborúkba, amelyek az olasz iőkés csoportok imperialista céljainak megvalósítására irányultak. Ezek szerint tehát nemcsak Mussolini felelős azért, amit az olasz megszálló seregek elkövettek, hanem sok ezren azok közül is, akik ma ismét hatalmon vannak. Egyesek az ottani urak közül bizonyára tiltakoznak az ilyen megállapítás ellen, de mondják meg, hánvat bűntettek meg a bűnösök közül a mai napig az elkövetett bűntettekért? Nemcsak kijátszák a moszkvai egyezmények azon rendelkezéseit, hogy a háborús bűnösöket azon országoknak kell kiadni, amelyek kárára büncselekményeket elkövettek, hanem még az olasz nép előtt sem vonják felelősségre saját bűnöket. Magától értetődik, hogy ezért nem az olasz dolgozó nép a felelős, hanem az olasz és nemzetközi reakció. A mai új Jugoszláviának nagy figyelmet kell szentelnie ezen ügyeknek, mert ebben a háborúban éppen ezektől a fasiszta lóhéroktól szenvedett legtöbbet.«

»A jóvátétel nagyságát és a területi kérdéseket csak a tárgyalások során lehet véglegesen rendezni. De a feltételeket nem Olaszország, hanem Jugoszlávia szabja. Ezzel kapcsolatban azt kívánjuk szövegségeinktől, hogy ismerjék el jogos kívánságainkat, áldozatainkat és a nekünk okozott károkat, népeink súlyos helyzetét és szenvedéseit azokon a vidékeken, amelyek olasz megszállás alatt állottak. Ezen kérdések teljes megértése és bátor rendezése kétségtelenül nagyban hozzájárul a béke megszilárdításához.«

Végül meg kell állapítanunk, hogy az olasz dolgozó nép nem ért egyet urainak véleményével. Ezt megmutatta Togliattinak az Olasz Kommunista Párt titkárának nyilatkozata, amelyben mindenben elismerte Jugoszlávia anyagi és területi követeléseinek föltétlen jogosságát.

A Magyarországgal kötendő béke is elsősorban érdekli hazánkat, de kisebbségünkre különösen fontos. Az utóbbi pár hónap folyamán, a nemzetközi reakció teljes és szívből fakadó támogatása mellett az első kábulatából magához tért reakció nemcsak, hogy fölütötte a fejét, de a legmagasabb államhivatalokba is befurakodott és ennek eredménye a sovinszta és revizionista mákony, hol álcázott hintése. Mert a múlt átkos szellemének fölédzése és terjesztése, amikor a magyar rádió éppen a moszkvai tárgyalásokhoz szólva állandóan azt hangoztatja,

hogy a most kötendő béke nem lesz olyan, mint a trianoni, mert most igenis nem a bosszúvágy vezeti a feltételek előkészítőit, hanem az igazság és a néprajzi határok tisztelgetben tartása. Revizionizmus az is, amikor a francia kormánynak azt az állásfoglalását emelik ki, mint az igazi francia lovagiaság jelét, hogy a szerződések előkészítésénél a legyőzött államok kívánságait is figyelembe vegyék. Revizionista a magyar álláspont, amikor Csehszlovákia felé a lakosságcsere kérdésében, határkiigazítást követel. Először meg kell mutatnia a magyar demokráciának, hogy igazán a nép és nem a nép kzsákmányolóinak fegyvere. Meg kell mutatnia, hogy úrrá tud lenni a maga portáján és képes végrehajtani az ezer év óta húzódo leszámolást saját elnyomóival, a mai Magyarországnak kevés esélye van a demokratikus népek ítélőszéke előtt. A házáunkkal való jóviszony fontosságát pedig egyedül csak a Magyar Kommunista Párt látja helyesen.

»A magyar reakció térhódítása a belpolitikában a szomszédos országok magyar kisebbségeire is hatott. Jugoszlávia és Erdély magyarságának soraiban ennek folytán a sovinszták sikereket könyvelhetnek el. Ahelyett, hogy a kisebbségek a jugoszláv, vagy a román demokráciával működneek együtt, egy követ fújnak a reakcióval... Jugoszláviában a magyar kisebbség sajnos a jugoszláv reakció csatlósa lett... A jugoszláv magyar viszonyban a magyar sovinizmuson kívül nincs zavaró körülmény.«

írja Révai József a »Szabad Nép«-ben.

A háborús bűnösök póreinek tárgyalása, az ítéletek végrehajtásának halogatása ugyanolyan tünetei a reakciónak, mint a kormány tehetetlensége az inflációval szemben. Főrendszabályokkal nem érhető el egész eredmények. Ha Magyarország nem akarja átkos délibáb politikáját folytatni, akkor gyökerében kell kiirtania, mindazt, ami a nyilas és nyilas előtti mult lángjait fűtatja és nem követelésekkel kell szomszédai felé fordulnia, hanem rendcsinálással odahaza. A magyar nép tudatára kell, hogy ébredjen annak, hogy a Dunamendecében a demokrácia ma barátokat talál és segítő kezeket, a reakció elutasítást és halálos ellenségeket.

A bolgár és román kormányok elismerésének feltételei engedmény a szovjet kormány részéről az angolszász hatalmak felé, azonban ez is csak azt bizonyítja, hogy a béke érdekében a Szovjetunió hajlandó úgy áldozatokra, mint megegyezésre és a tanács elfogadása az érdekelj kormányok részéről nem akadályozhatja a népi politika sikerének győzelmét.

Fontos tény és a világbéke kialakulását elősegítő a Távoikeleti kérdésben történt megegyezés. Ezek után a Szovjetunió is felelős részt vesz úgy a Japámmal szemben alkalmazott politikai vonal megállapításában, mint ezen vonal végrehajtása keresztülvitelének ellenőrzésében. A bolgár és román belviszonyok kialakításában alkalmazott módszer párhuzama a kínai kormánnyal történt megállapodás. A kínai demokráziának a Kommunista Párt részvételével biztosítéka annak, hogy az ázsiai politika — legalább egyelőre a népi erők fejlődésének vonalán halad és ezzel a béke ügyét szolgálja.

A Koreára történt megállapodás példanélküli a világtörténelemben. A mult világháborút követő béketárgyalásokon a gyarmati és félgyarmati országok sorsára vonatkozóan hangzatos kijelentések történtek, de a gyakorlati eredmények mást mutattak. A gyarmati elnyomás és a szolgaság megmaradt és a megbizatosok (mandátumok) csak az imperialista zsákmányolás nem is nagyon álcázott formái voltak. Ezt bizonyítja, hogy mind máig Szírián és Libanonon kívül egyetlen mandátumos terület sem kapta meg önállóságát. Az utóbbiak is úgy, hogy még ma is csak titakozhatnak a franciá és angol haderőknek területeiken való tartózkodása ellen. Indonéziáról nem is szólnak.

Ezzel szöges ellentétben áll a szovjet álláspont. A gyarmati népeknek föl kell szabadulniok az idegen uralom alól és be kell kapcsolódniok a szabad, demokratikus népek életébe. Koreában a japán elnyomás következményeit kell előbb egy ötévig tartó közös angolszász—szovjet gondnokságnak elűntetnie, hogy a határidő letelte után ez az ország egyenrangú és jogúvá váljék a világ többi népeivel. Nem föltételes — ha majd a megbizott hatalom jónak látja — megállapodás ez — mert az imperialista rabló soha sem látja jónak és elérke-

zettnek az időt a gyarmati, tehát kizsákmányolt nép fölszabadítására — hanem rövid határidejű egyezmény, amelyet közösen hajtanak végre. És na ez a módszer beválik, és a demokratikus erők a reakciót féken tudják tartani, megnyílik az út a Szovjetunió hathatós segítsége mellett az összes gyarmati népek szabadsága előtt is.

Az atómerőre vonatkozó megegyezés csak a tényleges helyzet elismerése és az »atómdiplomácia« sírfelirata.

A görögországi helyzet lényegében alig mutat javulást. Ez is bizonyítéka annak, hogy az idegen érdekek szolgálatába szegődött reakció népellenes politikája szerencsétlenségbe dönti az országot, Görögország mellett ma Törökország a reakció utolsó mentővára a Balkánon. Ezt megmutatják a »diákság« szovjetellenes tüntetései ugyanúgy, mint a török kormányssajtó írásai.

Amíg, mint a jelentkező gazdasági válság vilárfelhői Amerikában egyik sztrájk a másikat éri, hazánkban az újjáépítés az egyesült kül- és belföldi reakció áskálódásai ellenére is sikert sikerre könyvel el. A hádák egymás után emelkednek ki romjaikból, a gyárkérmények füstjükkal rajzolják az égre a népi demokrácia teremtő diadalát. Hazánk ma — a Szovjetunió mellett — szinte egyetlen állama Európának, ahol a háború okozta rombolások által ütött sebek tervszerű gyógyítása először indult meg és rövid nyolc hónappal a háború befejezése után a politikai szabadság vívmányait a gazdasági fölemelkedés ívelő vonala díszíti. Erről bővebben most nem írunk, egyrészt helyszűke miatt, másrészt, mert másutt ezzel a tárggyal foglalkozunk és végül, mert a napi sajtó ezt a kérdést állandóan tárgyalja.

Mi győzünk itt is. Ha segít a külföld akkor gyorsabban. Ha nem, akkor is. Legfőbb az iram, lesz lassúbb, de meg van bennünk az elszántság és akarat, hogy saját erőnkkel álljunk talpra. Ehhez nem férhet semmi kétség és ezt az egész világ elismeri.

Külön cseménye helppolitikai életünknek az alkotmány tervezet és annak megtárgyalási módja. Másik fontos kérdés az újjáépítés mellett a politikai reakció elleni harc vonalán a katolikus egyház egy részének leleplezése, mint a fasiszta gyilkosok egykori és mai támogatói. Magától értetődő, hogy a mai fölépítésében keresztül-kasul reakciós szellemmel átítatott püspökök és főpapok nem lehetnek a népi szabadság hívei, amikor ez az ő gazdagságuk és befolyásuk rovására megy. Éppen ezért fokozott figyelmet kell szentelnünk a leleplezéseknek és megkövetelnünk az egyház képviselőitől, hogy a pap isten igéjét hirdesse és ne ártsa bele a vallást és magát abba, amihez semmi köze, a napi politikába, vagy ha ezt teszi, ne az egyház védelmének palástja alatt, hanem tegye ezt nyíltan és vállalja a felelősséget ténykedéséért.

Ki kell emelnünk az egész Jugoszláviát átfogó május elsejei munkaverseny óriási jelentőségét. Ez a verseny újabb próbaköve lesz népeink politikai érettségének. Mert a mi demokraciánk nem szaval, hanem cselekszik, nem alszik, hanem épít. És a szavakat minden esetben tettek követik.

A nehézségek, akadályok nem lankasztják erőnket és öntudatunkat, mert dolgozó népeinknek minden egyes tagja tudja, hogy hazánk — életünk olyanivá válik, amilyenre azt mi építjük. És mi világos kertet építünk magunknak és gyermekeinknek, mert így akariuk és ehhez megvan minden lehetőségünk.

Szabotica, 1946 január 6-án.

